

Innehåll

FÖRORD	7
I. Inledning	11
<i>Hans Andersson och Mats Widgren</i>	
Kan man leva på en ödegård?	11
Forskningshistorik	12
Det medeltida odlingslandskapet. Ekologi och samhällsförändringar	14
Tidigare tvärvetenskapliga undersökningar av medeltida ödegårdar	19
Problemet med det okända medeltida kulturlandskapet	21
2. Ödegårdslämningar i några valda regioner. En bakgrund	25
<i>Mats Widgren</i>	
Ödegårdsforskningen och fältmaterialet	25
Jämtland	27
Bohuslän	32
Värmland	38
Norra Vedbo och Ydre härader (Småland och Östergötland)	41
Sammanfattning	44
3. Några metodiska frågor	47
<i>Hans Andersson</i>	
Grundläggande förutsättningar. Syfte och material	47
Tvärvetenskap eller mångvetenskap?	48
Skilda tidsskalor och nivåer	48
4. Lägerbobygden	51
<i>Mats Widgren</i>	
Landformer, berg och jord	51
En retrogressiv studie av det äldre kartmaterialet	52
Askeryds skate under 1700-talet	52

Medeltida ödegårdar	59
Förhistorisk bebyggelse och odling i Askeryds skate	72
Sammanfattning	74
5. Bebyggelse och odlingsmark i Skavarps äng	77
<i>Hans Andersson, Ingmar Billberg, Pär Connelid och Joachim Regnéll</i>	
Skavarps äng	77
Analyser av markanvändningens förändringar inom Skavarps äng	92
Paleoekologiska undersökningar i våtmarkerna i Skavarps äng	108
Arkeologiska undersökningar av gården Hemvidakulla	114
Vegetationsutveckling och odlingsystem. En syntes	129
Fälтарbeten i Skavarps äng: resultat	137
6. Lägerbovada under 1200–1300-talen. Social struktur och jordbruksproduktion	143
<i>Kerstin Vikner</i>	
Bakgrunden i järnålderns storgårdssystem	143
Lägerbovadas huvudgårdssystem, framväxt och funktion	144
Lägerbovada under 1200- och 1300-talen	155
Huvudgårdssystemet i förändring	162
7. Utvecklingen 1400–1650	169
<i>Kerstin Vikner och Mats Widgren</i>	
Donationen och dess rumsliga effekter	169
Ödegårdarnas utnyttjande	175
8. Ekologi och samhällsförändringar sedda genom en ödegård	185
<i>Hans Andersson och Mats Widgren</i>	
Våra slutsatser	185
Förändrat forskningsläge	186
Diskussion	189
APPENDIX	194
OM FÖRFATTARNA	197
KÄLLOR OCH LITTERATUR	198